

KONCEPCIA PRE DLHODOBÚ PODPORU ROZŠÍRENIA INOVÁCIÍ VO VZDELÁVANÍ

Návrh vypracovaný medzirezortnou pracovnou skupinou zriadenou
v októbri 2021 úradom vlády, pod záštitou premiéra E. Hegera

November 2022

Obsah:

1. Členovia medzirezortnej pracovnej skupiny
2. Problém, na ktorý reagujeme
3. Ciele
4. Princípy
5. Forma realizácie
6. Štruktúra a orgány
7. Návrh integrovania princípu Hodnoty za peniaze do výberu a hodnotenia investícií
8. Procesy hodnotenia a výberu inovácií
9. Kritéria výberu inovácií
10. Dvojfázový štart
11. Výška a zdroje financovania

1. Členovia medzirezortnej pracovnej skupiny

Návrh koncepcie pre dlhodobú podporu rozšírenia inovácií vo vzdelávaní vytvorila a jednohlasne odsúhlasila medzirezortná pracovná skupina so zapojením tretieho sektora, zriadená úradom vlády, v nasledovnom zložení:

- Úrad vlády poveril zastupovaním nezávislého experta Mariána Zachara
- Ministerstvo školstva nominovalo:
 - Ivana Juráša – poradca ministra školstva
 - Martin Kríž – riaditeľ odboru kurikula a inovácií vo vzdelávaní
- Ministerstvo školstva nominovalo:
 - Tomáš Hellebrandt – analytik Útvary hodnoty za peniaze
- Tretí sektor zastúpili nezávislé organizácie vo vzdelávaní, ktoré sú iniciátormi
 - Stanislav Boledovič – riaditeľ Teach for Slovakia
 - Ondrej Schutz – riaditeľ Slovenskej debatnej asociácie
 - Eva Vargová – riaditeľka Junior Achievement Slovensko

2. Problém, na ktorý reagujeme

Štát má v mnohých oblastiach vzdelávania (nielen) pred sebou zásadné výzvy a dlhodobo nedokáže vygenerovať a implementovať inovatívne a zároveň overené riešenia na niektoré problémy a úlohy. Občiansky sektor je schopný na niektoré z nich reagovať svojimi v praxi odskúšanými inovatívnymi riešeniami, ktoré boli v malom už úspešne aplikované a existuje opodstatnený predpoklad ich úspešného rozširovania do významne väčšieho rozsahu s dopadom na celý systém vzdelávania.

Zo skúseností na Slovensku i v zahraničí vieme, že občiansky sektor vo vzdelávaní (rovnako ako v mnohých iných oblastiach) kontinuálne a dlhodobo dokazuje, že je **schopný vygenerovať inovatívne riešenia, ktoré overiteľne prinášajú pridanú hodnotu vo vzdelávaní pre jednotlivca, pre celý vzdelávací systém, a teda kumulatívne aj pre spoločnosť**. Tieto riešenia je častokrát občiansky sektor schopný otestovať a potvrdiť funkčnosť realizovaného riešenia (tzv. „*proof of concept*“) na vlastné náklady alebo náklady súkromných donorov. Štát investíciou do takto overeného riešenia môže dosiahnuť požadovaný efekt významného rozšírenia s pozitívnym dopadom na celý systém vzdelávania. Ak sú prítomné takéto inovácie vo významnejšom rozsahu, prinášajú do vzdelávacieho systému oživenia, nové prvky a riešenia. Udržiavajú v systéme kreatívnych ľudí a lákajú ďalších. Inšpirujú vznik nových originálnych nápadov. Spolu podnecujú bohatšiu ponuku, ktorá môže zvyšovať celkovú kvalitu vzdelávania, a tak pomôcť lepšie reagovať na aktuálne výzvy doby.

Jeden z najväčších a stále pretrvávajúcich problémov, prečo sú tieto inovácie vo vzdelávaní často realizované iba v malom rozsahu je, že na rozdiel od štátnych intervencií **chýba v občianskom sektore na Slovensku koncepcia ako zo strany štátu spolufinancovať rozširovanie**

overených vzdelávacích inovácii do významne väčšieho rozsahu s dopadom na celý systém.

Občiansky sektor často dokáže získať štartovací kapitál od firemných a individuálnych darcov. Vďaka tomu sa rozbehli mnohé inovácie a overili sa na malých vzorkách. Súkromné zdroje využiteľné na filantropické účely majú však svoje limity a zahraničný filantropický kapitál sa po veľkej investičnej vlne v deväťdesiatych rokoch zmenšil na minimum, napr. vo forme Nórskeho fondov a ani ten nemusí reflektovať potreby Slovenskej republiky. Zároveň platí, že ak overené inovácie dokážeme priniesť k väčšiemu počtu žiakov, škôl či učiteľov prinesú z dlhodobého hľadiska najmä pre štát pridanú hodnotu vo forme výnosov (napr. vo forme lepších vzdelávacích výsledkov alebo zníženej miery nezamestnanosti). Súkromné zdroje alebo samofinancovanie by uvedené alebo podobné inovácie nedokázali zafinancovať v takom veľkom rozsahu, resp. v lokalitách, ktoré sú pre štát prioritné, ale z pohľadu trhu nie sú zaujímavé. Kvôli tomuto zlyhaniu trhu a vyššie uvedeným obmedzeniam financovania zo súkromných zdrojov bez navrhovanej štátnej investície by boli inovácie vo vzdelávaní aj naďalej rozšírené len v malom rozsahu a štát by v mnohých oblastiach svojho strategického záujmu nedosiahol rozsah potrebný pre naplnenie cieľov a dlhodobých priorít štátu vo vzdelávaní (aktuálne vytyčených v Národnom programe rozvoja výchovy a vzdelávania – NPRVV).

Navrhovaná koncepcia má slúžiť ako doplnenie existujúcich nástrojov a preto problém, na ktorý reaguje, je úzko zadefinovaný. Ambíciou nie je nahradiť iné nástroje podpory inovácií, alebo vzdelávacích programov, ale má veľmi jasnú ambíciu zvýšiť úžitok štátu z overených inovácií tým, že podporí ich rozšírenie pre čo najväčšiu časť cieľovej populácie (žiaci, učitelia, školy,...), na ktorú sa daná situácia vzťahuje.

V konečnom dôsledku je cieľom znásobiť dopad existujúcich inovácií, tak aby sa po tom, ako už preukázali svoj unikátny prínos, sa mohli dostať k čo najväčšej časti cieľovej skupiny (žiaci, učitelia, školy,...).

V rámci diskusii pracovnej skupiny sme zároveň identifikovali problém, že štát v krátkom čase často nedokáže vytvoriť nové (ešte neoverené) inovácie na páľčivé výzvy, s ktorými sa ministerstvo pri realizácii NPRVV potýka, resp. sa bude potýkať. Tento problém nami navrhovaný koncepcia nebude riešiť – nakoľko sa zameriava na rast už overených inovácií, nie na podporu vzniku nových inovácií. Na základe našich diskusií vnímame ako jedno z riešení, aby štát vytvoril nástroj súťaže a podpory vo vzdelávacích inováciách. Tzn. podobne ako sa to deje, keď si štát objednáva realizáciu iných investícií (napr. nájomných bytov, diaľnic, či informačných technológií). Na základe jasného zadania zákazky (napríklad vývoj novej metodiky pre výučbu) by súťažili štátne aj neštátne inštitúcie (štátnymi inštitúciami sú myslené najmä priamo riadené organizácie ministerstva ako napr. NUCEM či ŠPÚ) a víťazi súťaže (môžu byť aj viacerí) by získal(i) financovanie na vývoj požadovaného riešenia.

3. Ciele

Významne rozšíriť s dopadom na celý systém vzdelávania:

1. **10 overených a relevantných vzdelávacích inovácií**, ktoré pomôžu k napĺňaniu cieľov štátu vo vzdelávaní (definovaných v NPRVV¹),
2. investíciou na **5-10 rokov** s ambíciou nielen maximálnej možnej návratnosti investície, ale
3. najmä s ambíciou **zvýšiť dopad daných inovácií minimálne 2 až 3 násobne**
4. **s merateľným pozitívnym vplyvom na výsledky cieľovej skupiny.**

Konečným cieľom investície, ktorú štát garantuje a zabezpečuje, by malo byť **významne zvýšenie dostupnosti a využitia overenej inovácie** vo svojej cieľovej skupine (mladý človek, učiteľ, trieda a pod) na úrovni:

- **aspoň 5 až 10% na úrovni cieľovej skupiny jednotlivcov** (napr. študenti či učitelia alebo ich časti) alebo
- **nad 50% na úrovni cieľovej skupiny inštitúcií** (napr. školy alebo ich časti).

Táto úroveň rozšírenia inovácie by mala priniesť systémový efekt, kedy inovácia začína byť vnímaná rôznymi aktérmi v prostredí vzdelávania a má potenciál vplývať na celý systém a mať významný dopad na zlepšenie vzdelávania na Slovensku.

Relevantnosť inovácie a požadovanú úroveň rozšírenia by mala posúdiť odborná rada podľa typu a cieľovej skupiny inovácie a tiež zohľadniť aktuálnu mieru rozšírenia inovácií v danej oblasti. Pre lepšiu predstavu, napríklad v prípade programu individuálneho rozvoja mládeže by sa malo jednať o program, ktorý overiteľne rozvíja aspoň 1 000 mladých ľudí ročne.

Zároveň sme si vedomí a akceptujeme riziko, že napriek investícii sa nepodarí každú jednu inováciu úspešne rozšíriť do takej miery ako si naplánujeme. Preto budeme vyhodnocovať úspešnosť rastu kumulatívne za všetky podporené inovácie a zároveň budeme priebežne vyhodnocovať rast jednotlivých inovácií priebežne, nielen na konci investície, aby sme v prípade potreby zmenili investičnú stratégiu pre danú inováciu.

4. Princípy

- **Dlhodobé financovanie na 5-10 rokov** - bez dlhodobej zazmluvnenej investície nie je možné inovácie rozširovať a inovácii, ktorú sa štát rozhodne podporiť musí zmluvne garantovať viacročnú podporu
- **Očakávania úmerné investícii** výška investície štátu musí byť odvodená a kvalifikovane vypočítaná na základe očakávaní, ktoré štát má z hľadiska počtu a veľkosti inovácií, ktoré chce podporiť
- **Plánovaný postupný nárast finančnej investície štátu** - Potrebný rast výšky investície štátu vidíme v dvoch rovinách: A) Na úrovni jednotlivých inovácií - v čase, ako sa bude

¹ NPRVV – Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania

inovácia rozširovať sa budú pravdepodobne zvyšovať s tým spojené náklady a potrebná podpora štátu B) Na úrovni celého mechanizmu - počítame s otvorením nielen jedného investičného kola, ale po otestovaní funkčnosti tohto modelu po 2-3 rokoch od vzniku aj ďalších investičných kôl a teda postupnom náraste počtu podporených inovácií

- **Investičný princíp vo financovaní overených inovácií** - nie je cieľom poskytovať dotácie a každý rok tak podporiť činnosť množstvo projektov, ale cielene dlhodobo investovať do významného rozšírenia konkrétnych overených inovácií.
- **Investícia do rastu overených inovácií a programov** - investícia do aktivít s preukázaným významným prínosom, kde súčasťou investície je záväzný plán, ako vďaka štátnej investícii budú aktivity zrealizované vo väčšom rozsahu, napr. pre viac detí/žiakov, vo viacerých školách, pre viac učiteľov, resp. sa stanoví iný cieľ, ktorý prináša štátu hodnotu za vloženú investíciu.
- **Transparentnosť a odbornosť** - vyhodnotenie prínosov, potenciálu významného rozšírenia a návratnosti investície nie je možné bez plnej transparentnosti a odbornosti. Zároveň musí byť zabezpečená transparentnosť motivácií, nástrojov a očakávaní. To predpokladá účasť skúsených odborníkov na investovanie, na vyhodnocovanie dopadu či iných technických oblastí. Cieľom je, aby boli vybrané skutočne najlepšie vzdelávacie programy s čo najväčším dopadom. Ako príklad transparentnosti uvádzame napr. zverejnenie kritérií hodnotenia investícií a vyhodnotenia rozhodnutí o investícii tak, aby bolo zrozumiteľné prečo fond investuje do konkrétneho programu. Na strane podporených programov máme na mysli napríklad zverejnenie plánov a rozpočtov, aby bolo jasné ako daný program plánuje rásť a akým spôsobom využíva financie na rast.
- **Hodnota za peniaze** - princíp čo najlepšieho spravovania verejných zdrojov plne akceptujeme a nižšie popisujeme ako tento princíp budeme integrovať.
- **Partnerstvo neziskového a verejného sektora spolu s investičným partnerom zo súkromného sektora** - prepojenie týchto 3 aktérov môže pomôcť rozšíriť overené prístupy, či už po stránke dodania výsledkov, investičných znalostí alebo aj financovania. Partnerstvo musí byť postavené na dôvere, vzájomnom rešpekte a na zdieľanom ciele pomôcť významne rozširovať inovácie vo vzdelávaní a zavádzať ich do systému vzdelávania, a teda zlepšovať vzdelávanie na Slovensku.
- **Strategické partnerstvo štátu** - každá podporená inovácia by mala mať na strane ministerstva školstva svojho vlastníka - manažéra, ktorý bude hľadať synergie tak, aby podporil významné rozšírenie investície a ich pozitívny presah do nastavenia celého systému vzdelávania tak aby maximalizoval prínos pre plnenie cieľov NPRVV.
- **Investícia by mala zvyšovať udržateľnosť a efektivitu prístupu. Inovácia by mala mať predstavu ako bude fungovať po skončení investície** - investícia by mala smerovať k väčšej samostatnosti inovácie, aby na konci investície z fondu bola inovácia vo väčšej miere schopná samostatného fungovania. Podporený program si pri investícii so štátom dohodne jeden alebo viacero scenárov fungovania programu po skončení investície - tzv. "end-game()", ku ktorej investícia smeruje. Najneskôr v druhej polovici

investície budú podporený program a manažér za fond spolupracovať na implementácii jedného *end-game* scenára. (viac informácií na strane 8 tohto článku² -)

- **Férové spolufinancovanie** - celkové náklady programu počas rozširovania na cieľovú veľkosť budú významnou mierou v rámci dohodnutého intervalu financované aj zdrojmi od iných subjektov z neštátnych zdrojov.
- **Udržateľná inkluzívnosť** - cieľom rozširovania inovácií je priblížiť overené vzdelávacie inovácie cieľovým skupinám, napríklad mladým ľuďom či učiteľom, bez ohľadu na sociálno-ekonomické prostredie, z ktorého pochádzajú. Podporená inovácia by mala mať jasne definovanú cenovú alebo inkluzívnu politiku, ktorou zabezpečí, že bude dostupná pre všetkých a nebude smerovať iba pre ekonomicky alebo inak zvýhodnené cieľové skupiny (tým nehovoríme, že všetky inovácie by mali automaticky poskytovať svoje programy zadarmo)..
- **Diverzita a znižovanie rizika** – investície budú smerovať do rôznorodých projektov s cieľom rozširovať riešenia pre čo najširšie spektrum vzdelávacích cieľov. Externalita tohto prístupu bude, že možné znižovať investičné riziko.

5. Forma realizácie

Navrhujeme aby koncepcia sa realizovala formou podobnej investičnému fondu, ktorý bude spravovať neštátna organizácia - či už nezisková (ako napr. nadácia) alebo zisková, ktorá má skúsenosti s investovaním do overených inovácií v rôznych sektoroch (ako napr. tzv. *“private equity”* investorské spoločnosti). V každom prípade bude úlohou správcu maximalizovať verejno-prospešný dopad inovácií. .

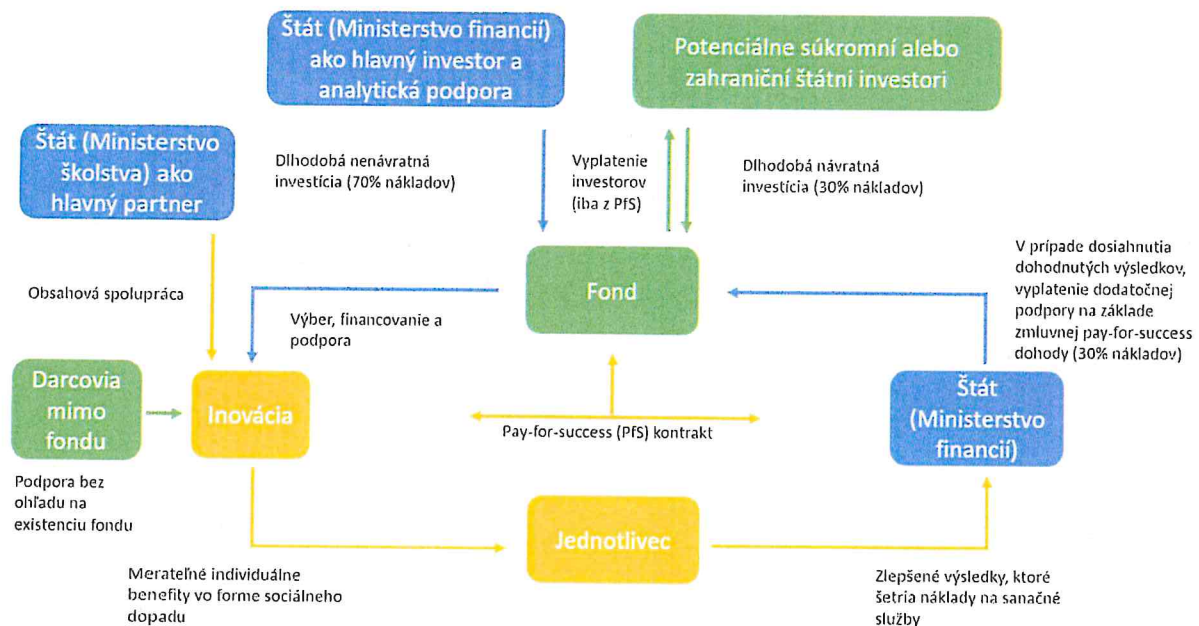
Na spravovanie fondu bude zorganizovaná verejná súťaž. V súťaži bude vybraný správca, ktorý bude zmluvne zaviazaný na dobu 10 rokov, aby následne vytvoril právnickú entitu -fond. Tento správca bude odmenený za spravovanie fondu maximálne 2% správcovským poplatkom (nad rámec vyčlenenej sumy na rast), ktorý bude štát preplácať späťne, na základe predložených výdavkov na správu fondu.

Pracovná skupina sa jednohlasne zhodla, že takéto nastavenie je nevyhnutné pre nezávislosť a naplnenie zámeru koncepcie, ktorý by nevedel byť zabezpečený súčasne používanými modelmi štátnych fondov- kde štátom nominovaná komisia každý rok rozdeľuje pridelené financie zo štátneho rozpočtu. Na druhej strane, aj v navrhovanom riešení správy fondu neštátnym správcom musí byť jasne zadefinované a garantované, akú sumu štát ročne investuje a aké kontrolné mechanizmy má k dispozícii na kontrolu účelnosti využitia štátnej investície

2

https://www.philanthropy.org.au/images/site/misc/Tools_Resources/Publications/2015/Winter_2015_Whats_Your_Endgame.pdf

6. Indikatívna štruktúra a orgány

Orgány:

- **Správca fondu** - nezisková (ako napr. nadácia) alebo zisková organizácia, ktorá má skúsenosti s investovaním do overených inovácií v rôznych sektoroch (ako napr. tzv. "private equity" investorské spoločnosti)
- **Riaditeľ fondu** - hlavná zodpovedná osoba za dodanie požadovaných výsledkov fondu.
- **Investičný tím** - zamestnanci alebo spolupracovníci fondu, ktorí budú vyhľadávať a spravovať samotné investície a pripravovať administratívne hodnotenie a hodnotenie potenciálu významného rozšírenia inovácie.
- **Útvar hodnoty za peniaze** - zodpovedný za prípravu analytických podkladov, na základe ktorých bude možné vyhodnotiť kvalitu a hodnotu za peniaze jednotlivých investícií.
- **Expertná komisia** - expertná komisia, ktorej $\frac{2}{3}$ členov sú nominovaní ministerstvom financií a ministerstvom školstva. Má zabezpečiť súmerateľnosť medzi jednotlivými projektami.
- **Investičný výbor** - orgán fondu, ktorý prijíma investičné rozhodnutie na základe podkladov z investičného tímu, analytického tímu a expertnej komisie. Zloženie výboru je v plnej zodpovednosti správcu fondu, ale očakávame, že členmi budú odborné kapacity schopné integrovať vzdelávacie koncepty, investičný svet a svet hodnoty za peniaze. Ambícia je pritiahnúť uznávané odborné kapacity..
- **Dozorná rada** - orgán fondu, ktorý bude mať kontrolné právomoci na využitie finančných prostriedkov. Členov nominuje z $\frac{2}{3}$ Ministerstvo školstva a Ministerstvo financií.

7. Návrh integrovania princípu Hodnoty za peniaze do výberu a hodnotenia investícií

Princíp Hodnoty za peniaze hovorí, že verejné zdroje by mali byť využité tak, aby sa dosiahli čo najlepšie výsledky za každé investované euro. Výsledky môžu byť finančné (napr. dlhodobá návratnosť investície z pohľadu budúcich daňových príjmov a verejných výdavkov na sociálne dávky) **a/alebo aj nefinančné** (v súlade so vzdelávacími politikami vyplývajúcich z dlhodobých priorít štátu vo vzdelávaní, momentálne zo stratégie NPRVV ako napr. občianska angažovanosť alebo sociálny zmier). Dôležité je, aby **ciele, ktoré daná politika sleduje, boli merateľné** a stanovené explicitne a transparentne vopred, aby mohli slúžiť ako referenčný bod pre akékoľvek kvantitatívne či kvalitatívne hodnotenia.

Základom pre počítanie hodnoty za peniaze sú kvalitné dáta alebo štúdie hodnotiace vplyv jednotlivých zvažovaných intervencií. Od kvality dát závisí, ako komplexne a detailne vieme porovnať jednotlivé alternatívy za účelom financovania a tiež miera, do akej je nutné oprieť sa o subjektívne hodnotenia.

V prípade inovatívnych riešení vo vzdelávaní existuje istá báza poznatkov, analýz a dát aj zo slovenského mimovládneho prostredia. Hodnotenia existujúcich programov sa líšia svojím rozsahom, kvalitou a výsledkovými ukazovateľmi, ktoré si ich realizátori stanovili. Priame kvantitatívne porovnanie hodnoty za peniaze jednotlivých programov preto zrejme nebude možné. V takom prípade možno princíp hodnoty za peniaze naplniť kombináciou analytického zhrnutia existujúcich kvantitatívnych poznatkov a expertným úsudkom relevantných odborníkov.

8. Procesy hodnotenia a výberu inovácií

Proces hodnotenia a výberu podporených programov pre dlhodobú podporu rozšírenia inovácií vo vzdelávaní a určenia finančnej alokácie medzi jednotlivé programy sa bude skladať zo 6 fáz:

Fáza 1: Administratívne hodnotenie projektov

- **Investičný tím** (môžu byť priamo zamestnanci vytvoreného mechanizmu, resp. členovia investičného výboru, resp. kontrahovaní dodávatelia) bude **vyhľadávať a spravovať samotné investície** ako býva dobrou praxou z investovania v súkromnom sektore. Zároveň tento tím bude spracovávať prvotné administratívne hodnotenie inovácií, ktoré sa prihlásia do výberu, ktorého súčasťou bude okrem iného aj hodnotiť nutné prepojenie s aktuálnym znením NPRVV. V prípade úspešného hodnotenia postupujú projekty do fázy 2.

Fáza 2: Hodnotenie potenciálu významného rozšírenia s presahom na celý systém

- **Investičný tím vyhodnotí realizovateľnosť** významného rozšírenia jednotlivých súťažiacich programov s ohľadom na potenciál modelu programu na očakávaný rast,

predchádzajúce výstupy a výsledky programu (vrátane nástrojov overovania týchto údajov), kvalitu tímu programu, finančnú udržateľnosť programu, právne nastavenie či iné potrebné analýzy bežne vykonávané pri investičných rozhodnutiach v rámci hĺbkového auditu (tzv. „Due Diligence“ procesov. V prípade úspešného hodnotenia v tomto bode postupujú projekty do fázy 3.

- **Realizátori programov poskytnú súčinnosť a existujúce dáta, analýzy a hodnotenia, ale nebudú zaťaženi dodatočnými povinnosťami** spojenými s preukazovaním výsledkov. Analytické kapacity na prípravu podkladov budú financované zo zdrojov mechanizmu, resp. budú vykonané spolupracujúcimi štátnymi inštitúciami.

Fáza 3: Príprava analytických podkladov pre hodnotu za peniaze

- Štátny analytický tím (členovia pracovnej skupiny mali na mysli ideálne **Útvar hodnoty za peniaze, ak by sa podarilo získať súhlas na ich zapojenie**) vyhodnotí kvalitu existujúcich hodnotení súťažiacich programov a dostupných dát, ktoré poskytnú ich realizátori, a úspech v dosahovaní vopred určených cieľov daného programu. **Analytický tím tiež vypracuje detailné zhrnutie existujúcej literatúry** o vzťahu jednotlivých cieľov, ktoré realizátori programov sledujú s výsledkami deti vo vzdelávaní a neskôr na trhu práce, či v spoločnosti. Rovnako zhrnie základné poznatky odbornej literatúry o tom, aké druhy intervencií sa v zahraničných štúdiách ukázali ako najviac spoločensky prínosné.
- Analytický tím zároveň vyhodnotí mieru prepojenia projektu s aktuálnymi prioritami štátu vo vzdelávaní (momentálne strategicky zadané v NPRVV).

Fáza 4: Hodnotenie expertnej komisie

Hodnotiaca komisia na základe analytických podkladov z investičného tímu a analytického tímu a odborných skúseností jednotlivých členov rozdelí súťažiace programy do troch kategórií:

1. Programy s kvalitným hodnotením a preukázanými výsledkami, ktoré majú potenciál významného rozšírenia s presahom na systém vzdelávania a je vhodné podporiť ich rast.
2. Programy, ktoré nemajú dostatočne podložené výsledky, ale ktoré komisia vyhodnotí ako perspektívne (napr. na základe preukázaných výsledkov obdobných programov v zahraničí). Tieto programy budú podporené v nižšej miere za účelom realizácie väčšieho pilotného projektu, ktorým sa bude dať presvedčivo vyhodnotiť vplyv na merateľné ciele.
3. Programy, pri ktorých nie sú dostatočné dôkazy o reálnom alebo potenciálnom prínose, ktoré nebudú podporené.

Táto komisia bude zložená z troch rovnomerne zložených členov:

- 1/3 budú zástupcovia nominovaní Útvaram hodnoty za peniaze pri Ministerstve financií,
- 1/3 zástupcovia nominovaní Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a školstva SR,
- 1/3 medzinárodní experti na vzdelávanie, ktorých nominuje samotný mechanizmus.

Investičný tím bude hlavným kontaktným bodom pre samotné investície a počas spolupráce a bude vyhodnocovať prípadné zmeny v investovanom programe, zložení tímu, vo výkonnosti programu a bude predkladať návrhy zmien investičných stratégií pre investičný výbor.

Výsledky hodnotenia expertnej komisie budú povinne zverejnené.

Fáza 5: Rozhodnutie investičného výboru

Investičný výbor (ktorého zloženie bude plne v zodpovednosti mechanizmu) vyhodnotí podklady z expertnej komisie a investičného tímu a prijme definitívne rozhodnutie o investičnej stratégii, o tom do akých projektov mechanizmus investuje, o alokácii zdrojov medzi jednotlivé programy v rámci skupín 1. a 2., či o prípadných zmenách investičných stratégií alebo stiahnutí investícií. Tento výbor bude kolektívne zodpovedný za výber investícií a kde bude mať každý člen právo veta na výber investície. Ak rozhodnutie investičného výboru bude odlišné od výsledkov hodnotenia expertnej komisie tak musí zverejniť zdôvodnenie tejto odchýlky.

Fáza 6: Návrh a realizácia hodnotenia podporených programov počas rastu

- Proces rozšírenia podporených projektov v skupine 1. ako aj pilotných projekty v skupine 2. bude navrhnutý od začiatku s ohľadom na priebežné ako aj ex post hodnotenie ich výsledkov (napr. náhodnou alokáciou intervencií medzi školy/žiakov, ktorí sa do programu prihlásia).
- Od samého začiatku bude kladený dôraz na zber údajov potrebných pre hodnotenie účinnosti a efektívnosti jednotlivých programov a zároveň celého mechanizmu.
- Zodpovednosť za zber a hodnotenie údajov bude v čo najväčšej možnej miere prenesená na nezávislých analytikov. Týmto sa zníži administratívna záťaž na pleciach realizátorov a zabezpečí sa nezávislé hodnotenie.

9. Kritéria výberu inovácií

Výberové kritériá budú rozdelené podľa fázy hodnotenia:

1. Administratívne kritériá, ktoré musí splniť každý projekt:
 - a. **Základné prepojenie s NPRVV.** Musí existovať jasné prepojenie inovácie so strategickými cieľmi štátu vo vzdelávaní (momentálne zadefinované v NPRVV). Bez tohto prepojenia nebude projekt ďalej hodnotený.
 - b. **Inovácia overená v slovenskom kontexte s preukázanými výsledkami - nestačí** zahraničný projekt, ktorý na Slovensku ešte nefunguje alebo zaujímavo vyzerajúci rozbehnutý program, ktorý zatiaľ nemá preukázateľné výsledky a prínos vo väčšom rozsahu
 - c. **Limitovaná závislosť na verejných financiách.** Podiel financovania inovácie z neverejných zdrojov musí byť za 2 roky pred prihlásením do výberu na úrovni minimálne 40%.
2. Kritériá realizovateľnosti významného rozšírenia s presahom na systém vzdelávania, ktoré vyhodnotí investičný tím (musí ich splniť každý projekt):
 - a. **potenciál** významného rozšírenia programu v kontexte plánovaného rastu,
 - b. **predchádzajúce výstupy a výsledky programu** (vrátane nástrojov overovania týchto údajov),

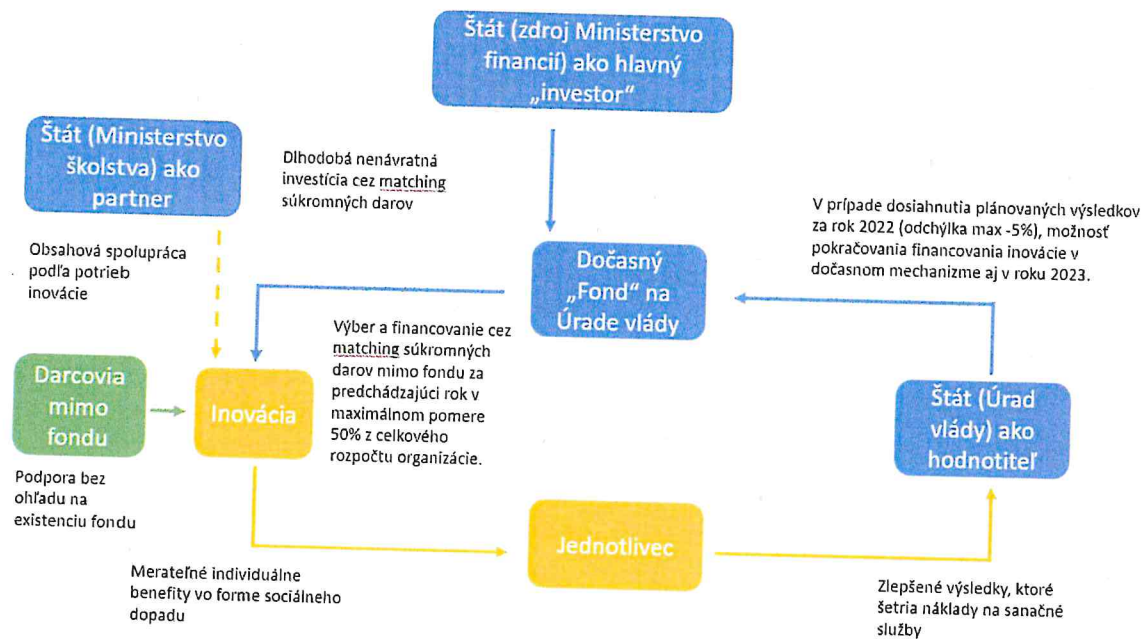
- c. **kredibilita** organizácie a tímu,
 - d. **finančná udržateľnosť** programu vrátane spolufinancovania,
 - e. **transparentné** nastavenie právnej a riadiacej štruktúry organizácie ktoré garantuje účelné nakladanie s investíciou a efektívnu kontrolu
3. Kritéria kvality a návratnosti inovácie, ktoré vyhodnocuje analytický tím:
- a. **Miera dopadu inovácie.** Je nutné vyhodnotiť nakoľko silné je prepojenie medzi jednotlivými elementami logického modelu inovácie a aké dôkazy inovácia vie poskytnúť na vyhodnotenie tohto prepojenia.
 - b. **Efektívnosť riešenia.** Analytický tím vyhodnotí nakoľko je inovácia efektívna v kontexte aktuálnych znalostí vo vzdelávaní.
 - c. **Miera prieniku s prioritami NPRVV** v danom období a aktuálnym stavom riešenia v danej téme.

Oprávnení žiadatelia budú vo všeobecnosti právne formy neziskových organizácií, ktorých hlavná činnosť je podpora vzdelávania a ktoré vedia dokázať, že overili funkčnosť vzdelávacej inovácie v slovenskom kontexte aspoň vo fáze *proof of concept*.

10. Dvojfázový štart

Odhadujeme, že príprava spustenia v cieľovom stave bude trvať 12 až 18 mesiacov. Vzhľadom na procesné riziká, ktoré plynú z volebných cyklov a vzhľadom na dopyt z neziskového sektora, **odporúčame realizáciu rozdeliť na 2 fázy.** V prvej, prípravnej fáze, ktorá by bola spustená v roku 2023, by vznikol dočasný model s niektorými základnými elementami cieľového návrhu a paralelne k dočasnému modelu by bola zahájená práca na spustení finálnej verzie. V roku 2024 by tento dočasný model bol preklopený v druhej fáze do finálnej verzie.

Prvá fáza by s ohľadom na ciele a myšlienku bola totožná s cieľovým riešením, no štruktúra, orgány či výberové procesy by boli významne zjednodušené, aby mohlo byť riešenie zavedené do praxe aj v rámci už existujúcich legislatívnych a finančných nástrojov. **Dočasné riešenie by využívalo aktuálne etablované mechanizmy dotačných schém a/alebo fondov s tým, že štát by investoval formou tzv. „matchingu“,** kde štát podporí inovácie tou istou sumou, ktoré si vybraná organizácia pre realizáciu aktivít zabezpečí cez ostatné neštátne zdroje. Z pohľadu štruktúry a orgánov dočasnej verzie navrhujeme nasledovné **indikatívne** nastavenie:

Orgány dočasnej verzie:

- **Správca fondu** - Úrad vlády, ktorý bude v dočasnej verzii zodpovedný za zvolanie expertnej komisie, administratívne hodnotenie výberu inovácií, spracovanie hodnotenia výberu inovácií expertnou komisiou a vyúčtovania a vyhodnotenia podporených projektov. Spravovanie fondu by malo byť uložené organizačne priamo pod Vedúcim Úradu vlády.
- **Expertná komisia** - trojčlenná komisia, ktorej úloha je rovnako ako v prípade finálnej verzie s tým rozdielom, že jej odporúčania sú záväzné a Vedúci úradu nemôže rozhodnúť o investícii do iných programov. Zloženie komisie je uvedené nižšie.

Kritériá výberu v rámci dočasného modelu sú rovnaké, ale kritérium 3. b. Efektívnosť riešenia, bude vyhodnocované podľa aktuálne dostupných analytických kapacít s prihliadnutím na rýchlosť implementácie dočasného modelu. Z hľadiska procesu hodnotenia a výberu inovácií počas dočasnej verzie navrhujeme nasledovný postup:

Fáza 1: Administratívne hodnotenie projektov

- Vyhodnocuje správca, teda Úrad vlády.

Fáza 2: Hodnotenie expertnej komisie vrátane hodnotenia potenciálu významného rozšírenia s presahom na systém vzdelávania

Hodnotiaca komisia na základe prihlášok a odborných skúseností jednotlivých členov rozdelí súťažiacie programy do troch kategórií:

1. Programy s kvalitným hodnotením a preukázanými výsledkami, ktoré je možné významne rozšíriť s dopadom na systém vzdelávania a je vhodné podporiť ich rast vo výške 100% matchingu (za 1€ z neštátnych zdrojov poskytne štát 1€ podporu v maximálnej výške 400 000€).
2. Programy, ktoré nemajú dostatočne podložené výsledky, ale ktoré komisia vyhodnotí ako perspektívne (napr. na základe preukázaných výsledkov obdobných programov v zahraničí). Tieto programy budú podporené v nižšej miere za účelom realizácie väčšieho pilotu, ktorým sa bude dať presvedčivo vyhodnotiť vplyv na merateľné ciele vo výške 50% matchingu (za 2€ z neštátnych zdrojov poskytne štát 1€ podporu v maximálnej výške 300 000€).
3. Programy, pri ktorých nie sú dostatočné dôkazy o reálnom alebo potenciálnom prínose, ktoré nebudú podporené.

Táto komisia bude zložená z troch rovnomerne zložených členov:

- $\frac{1}{3}$ budú zástupcovia nominovaní Útvorom hodnoty za peniaze pri Ministerstve financií,
- $\frac{1}{3}$ zástupcovia nominovaní Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a školstva SR,
- $\frac{1}{3}$ experti na vzdelávanie, vrátane medzinárodných, ktorých nominuje Vedúci úradu vlády

Výsledky hodnotenia expertnej komisie budú povinne zverejnené.

Fáza 3: Rozhodnutie Vedúceho Úradu vlády

Konečné rozhodnutie o zozname podporených projektov prijíma Vedúci Úradu vlády na základe návrhov z expertnej komisie. Ak by rozhodol niektorú z navrhovaných investícií neurobiť, musí zverejniť zdôvodnenie tohto kroku.

11. Výška a zdroje financovania

Na základe odhadov rastu a predpokladu nákladov na rast organizácií, ktoré iniciovali túto koncepciu odhadujeme, že v prípade 10-ročnej investície inovácií v škálach od stoviek až po desať tisíce účastníkov bude nutný ročný náklad na predpokladaný rast 250% až 400% vo výške **200 000 € až 1 000 000€ na jednu inováciu**.

Odhadujeme, že na rast vo výške 200% až 300% pre 10 inovácií bude preto nutná investícia na 10 rokov **v priemernej ročnej výške približne 5 miliónov€**. Kumulatívne by za 10 rokov samotná investícia bez poplatkov za správu bola vo výške 50 miliónov€.

Nad rámec týchto nákladov treba počítať s 1-2% z celkovej ročnej výšky fondu na správcovský poplatok a taktiež so zvýšenými nákladmi na analytickú podporu zo strany štátneho analytického tímu.

Pracovná skupina konkrétny zdroj financovania neidentifikovala, ale Ministerstvo školstva upozornilo, že si nevie predstaviť, že by zdroj financovania musel pochádzať z kapitoly Ministerstva školstva.

DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE KU KONCEPCII PRE DLHODOBÚ PODPORU ROZŠÍRENIA INOVÁCIÍ VO VZDELÁVANÍ

(máj 2023)

Vzhľadom na skutočnosť, že „Konceptia dlhodobej podpory rozšírenia inovácií vo vzdelávaní“, ako dielo pracovnej skupiny bola vypracovaná v roku 2022, je potrebné body 2., 5. až 7. aktualizovať.

K bodu 2.

Konceptia v druhom bode uvádza organizácie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, konkrétne NUCEM (Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania) a ŠPÚ (Štátny pedagogický ústav). Tieto organizácie boli k 1.6.2022 zlúčené do organizácie NIVAM (Národný inštitút vzdelávania a mládeže).

K bodom 5. až 7.

Uvedený návrh Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky považuje za indikatívny. Spôsob mechanizmu implementácie Konceptie dlhodobej podpory rozšírenia inovácií vo vzdelávaní, vypracuje pracovná skupina, ktorú zriadi minister školstva. Pracovná skupina zváži možnosti podpory rozšírenia inovácii prostredníctvom:

- nového fondu,
- existujúceho fondu (t.j. Fondu na podporu vzdelávania),
- iného existujúceho mechanizmu.